

Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumine**1. OTSUS**

Arvestades alljärgnevat ning võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 55 lõike 2 punkti 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 52 lõike 1 punkti 2, haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 ning lähtudes ettevõtte Osaühing Eesti Killustik 02.10.2024 esitatud keskkonnaloa taotlusest nr T-KL/1016214-4 ja Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse 24.03.2026 kirjast nr 4-4/26/5364-6, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. Keelduda ettevõttele Osaühing Eesti Killustik maavara kaevandamise keskkonnaloa andmisest Pugastu II liivakarjääri mäeeraldisel.

1.2. Käesolev korraldus jõustub teatavakstegemisest ettevõttele Osaühing Eesti Killustik.

2. ASJAOLUD

Osaühing Eesti Killustik (registrikood: 10126848, aadress: Röstla paekivikarjäär, Röstla küla, Põltsamaa vald, Jõgeva maakond, Eesti) on esitanud 10.02.2023 Keskkonnaametile Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse nr T-KL/1016214 ja parandatud taotluse 02.10.2024 nr T-KL/1016214-4 keskkonnaloa (edaspidi ka *kaevandamisloa*) saamiseks. Esmataotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 10.02.2023 numbriga DM-123710-1, nõuetekohane taotlus 02.10.2024 numbriga DM-123710-23.

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Ettevõtte Osaühing Eesti Killustik taotleb keskkonnaluba Pugastu II liivakarjääri mäeeraldisele veepealse ehitus- ja täiteliiva aktiivse tarbevaru (plokid 4 ja 5 aT) kaevandamiseks. Taotletav Pugastu II liivakarjäär asub Võru maakonnas Võru vallas Juba külas, jäädes riigiomandisse kuuluvatele Võru metskond 123 (tunnus 91804:001:0167) ja Võru metskond 124 (tunnus 91804:001:0168) kinnistutele, jäädes laiendatud Nursipalu harjutusvälja koosseisu. Riigivara valitseja on Kaitseministeerium ning volitatud asutuseks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus.

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa pindala on 18,42 ha, sh mäeeraldise pindala 15,91 ha. Mäeeraldis on valdavalt kaetud männimetsaga, kirdeosa ja äärmine lääneserv on kohati kaetud kase- ja kuusenoorendikuga ning võsaga. Taotletav mäeeraldis külgneb põhjast Kohandu (tunnus 91804:001:0110) kinnistuga, ida- ja lõunasuunas jätkuvad Võru metskond 123 ja 124 kinnistud. Taotletav mäeeraldis piirneb läänest vahetult Pugastu (tunnus 91804:001:0285) kinnistuga, kus paikneb Võru Betooni OÜ-le kuuluv Pugastu I liivakarjäär (keskkonnaluba nr L.MK/319413).

Osaühing Eesti Killustik soovib uue mäeeraldise kasutuselevõtuga säilitada ja laiendada oma senist tegevust kaevandamise valdkonnas ning varustada Nursipalu harjutusvälja kavandatavat laiendust selleks vajaliku materjaliga. Taotletava mäeeraldise piires esinevad vaid veepealse

ehitus- ja täiteliiva aktiivse tarbevaru plokid (plokid 4 ja 5 aT). Taotletava ehitusliiva (plokk 4 aT) aktiivne tarbevaru 30.09.2022 seisuga mäeeraldisel on 725,4 tuh m³ ning täiteliiva varu (plokk 5 aT) on 180,9 tuh m³. Kaevandataav varu ehitusliival on 699 tuh m³ ja täiteliival 174,30 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks on 294 tuh m³. Taotletavas Pugastu II liivakarjääris kaevandataav ehitus- ja täiteliiv sobivad kasutamiseks nii üld- kui teedehituses.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõuseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloo taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloo taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 1000 eurot on tasutud 09.02.2023 riigilõivuseaduse § 136² lg 1 p 4 ja lg 2 kohaselt (redaktsioon jõustus 01.02.2023).

Keskkonnaloo taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-ameti 09.10.2024 kiri nr 9-3/23/3774-6).

2.2. Keskkonnaloo taotluse ja otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 10.02.2023 keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Võru Vallavalitsusele (edaspidi kohalik omavalitsus; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloo taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloo taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandataav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloo taotlus on 26.04.2023 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 10.04.2023 kirjaga nr DM-123710-6 keskkonnaloo taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid. Taotluse menetlusse võtmise teade ning taotlus edastati 29.03.2023 kirjaga nr DM-123710-5 Võru Vallavalitsusele.

Keskkonnaloo taotluse avalikustamise käigus laekusid Keskkonnaametile vastuväited, mida on analüüsitud Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloo taotlusele koostatud keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuses (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 21.01.2026 nr DM-123710-34) ja siinkohal ei korrata.

MaaPS § 49 lõike 4 kohaselt saadab kaevandamisloa andja kaevandamisloa taotluse arvamuse saamiseks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele kui mäeeraldis või selle teenindusala asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis.

Keskkonnaamet küsis MaaPS § 49 lõike 4 alusel 10.05.2023 kirjaga nr DM-123710-10 Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse arvamust Võru vallas Juba külas Võru metskond 123 (katastriüksus 91804:001:0167) ja Võru metskond 124 (katastriüksus 91804:001:0168) kinnisasjadel Pugastu II liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa taotluse kohta.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus saatis Keskkonnaametile 08.06.2023 kirjaga nr 4-1/23/2412-2 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 09.06.2023 kiri nr DM-123710-13) arvamuse, mille kohaselt uue karjääri avamine Nursipalu harjutusvälja kavandataval laienduse maa-alal ei ole kooskõlas harjutusvälja laiendamise eesmärgi ja riigi huviga ning palus taotluse menetlemisel nimetatud riigi huviga arvestada.

MaaPS § 55 lõike 1 punkti 1 kohaselt kaevandamisloa andmisest keeldutakse juhul, kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis ja kaevandamine võib ohustada riigikaitse ehitist või riigikaitsele ehitisele määratud või kavandatud ülesannete täitmist või riigikaitse ehitise töövõimet.

Keskkonnaamet edastas 16.06.2023 kirjaga nr DM-123710-14 Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse arvamuse Osaühingule Eesti Killustik ning palus arvamust keskkonnaloa taotluse menetlusega jätkamise osas.

Osaühing Eesti Killustik saatis 30.06 e-kirjaga (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 05.07.2023 kiri nr DM-123710-15) Keskkonnaametile oma arvamuse, mille kohaselt Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus ei välistanud taotletavat tegevust, vaid juhtis tähelepanu tänasele varajasele planeeringu faasile ja teadmatusle vajaminevate materjalide koguste osas ning palus arvestada riigikaitse vajadustega ehk kaevandamise asukoht, periood ja muud tingimused ei tohi osutada piiravaks teguriks riigikaitse väljaõppe korraldamisel.

Keskkonnaamet edastas 26.07.2023 kirjaga nr DM-123710-16 Osaühingu Eesti Killustik arvamuse Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele arvamuse avaldamiseks.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus edastas 27.08.2023 kirjaga 4-4/23/3660-2 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 05.09.2023 kiri nr DM-123710-17) oma seisukoha, milles märkis, et juhul kui Osaühing Eesti Killustik muudab Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa taotletava kehtivusaja samaks nagu Pugastu I liivakarjääri keskkonnaloal (keskkonnaluba L.MK/319413, loa omanik Võru Betoon OÜ, kehtiv kuni 27.05.2027) ja Pugastu II liivakarjäär avatakse ainult Nursipalu harjutusvälja laiendamiseks vajaliku taristu rajamiseks, on Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus valmis täiendavalt kaaluma, kas selliste tingimustega loa andmisega saab nõustuda. Seega kui taotlust on vastavalt Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse märkustele korrigeeritud, annab Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus uue arvamuse.

Keskkonnaamet edastas 07.05.2024 kirjaga nr DM-123710-18 Osaühingule Eesti Killustik Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse seisukoha.

Osaühing Eesti Killustik esitas Keskkonnaametile 01.07.2024 parandatud taotluse nr T-KL/1016214-3 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 01.07.2024 numbriga DM-123710-19).

Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa taotlust muudeti vastavalt Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse 27.08.2023 kirjas nr 4-4/23/3660-2 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 05.09.2023 kiri nr DM-123710-17) esitatud tingimustele.

Keskkonnaameti hinnangul olid asjaolud oluliselt muutunud, mistõttu pidas Keskkonnaamet vajalikuks küsida kohaliku omavalitsuse üksuselt keskkonnaloa taotluse kohta uut arvamust. Keskkonnaamet edastas 09.10.2024 kirjaga nr DM-123710-25 Võru Vallavalitsusele muudetud taotluse seisukoha võtuks.

Keskkonnaamet küsis 26.11.2024 kirjaga nr DM-123710-26 Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuselt arvamust Osaühingu Eesti Killustik 02.10.2024 esitatud parandatud taotlusele nr T-KL/1016214-4.

Võru Vallavolikogu 20.11.2024 otsusega nr 179 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 02.12.2024 kiri nr DM-123710-28) otsustas Võru Vallavolikogu mitte nõustuda Osaühing Eesti Killustik (registrikood 10126848) Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusega, kuna ei ole korraldatud avalikku arutelu.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus edastas dokumendiga 20.12.2024 nr 4-4/24/5364-2 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 23.12.2024 kiri nr DM-123710-30) Keskkonnaametile arvamuse, milles nõustus tingimuslikult parandatud keskkonnaloa taotlusega nr T-KL/1016214-4.

Keskkonnaamet küsis Osaühingu Eesti Killustik arvamust menetlusega jätkamise osas 11.12.2024 kirjaga nr DM-123710-29 ja 28.01.2025 kirjaga nr DM-123710-31 ning pikendas taotluse menetlustähtaega kuni 29.08.2025.

Osaühing Eesti Killustik (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS teatena 25.02.2025) palus täpsustada vallavolikogu mittedõustumise sisu ning uuris, mis avalik arutelu pidi toimuma ja kes seda korraldama pidi. Ettevõtte lisas, et kui neid on avalikule arutelule kutsutud, siis seda kutset ettevõtte kätte saanud ei ole.

Keskkonnaamet vastas ettevõttele Osaühing Eesti Killustik 29.08.2025 kirjaga nr DM-123710-32 ning märkis eelnevale praktikale toetudes, et KeÜS § 47 lg 4 kohaselt avaldab vallavalitsus teate keskkonnaloa taotluse saamise kohta oma veebilehel või valla ajalehes. Suurema kohaliku huvi korral korraldab kohaliku omavalitsus üksus (*KOV*) ka avaliku arutelu, et selgitada välja kohaliku kogukonna seisukoht. Siiani on Võru Vallavalitsus sarnaselt ka toiminud. Ka kohtupraktikas on leitud, et kõigepealt tuleb KOV-i arvamuse korrektne menetlus korraldada vallas endas, ära kuulata asjast huvitatud osapooled ning langetada kaalutletud ja põhjendatud otsus (TlnRnKo 24.07.2023 nr 3-22-2131, p 15). Käesoleval juhul pole aga Võru Vallavalitsus avalikku arutelu korraldanud.

Keskkonnaamet jäi 29.08.2025 kirjas nr DM-123710-32 seisukohale, et KOV-i keeldumine põhjendusega, et avalikku arutelu ei ole korraldatud, ei piira Keskkonnaameti õigust menetlusega jätkata. Riigikohus on leidnud, et Keskkonnaametil on võimalik korraldada keskkonnamõju hindamine (*KMH*) pärast kohaliku omavalitsuse poolt kaevandamisloa kooskõlastamata jätmist. KMH käigus uute asjaolude ilmnemisel on kohalikul omavalitsusel võimalik oma seisukohta kooskõlastuse küsimuses muuta (RKHKo 14.02.2024 nr 3-21-101, p 30). Keskkonnaamet kavandab avaliku arutelu loa andmise eelnõu koostamise etapis vastavalt keskkonnaloa andmise avatud menetluse reeglitele.

Keskkonnaamet pikendas 29.08.2025 kirjaga nr DM-123710-32 KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega kuni 30.11.2025 ja kaevandamisloa andmise menetlustähtaega kuni 30.12.2025. Arvestades asjaolu, et taotluse menetluse avaliku arutelu korraldamise osas on olnud segadus.

Keskkonnaamet edastas 10.12.2025 kirjaga nr DM-123710-33 taotlejale ja Võru Vallavalitsusele Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõju eelhindangu ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu ettepanekute ja vastuväidete esitamiseks ning pikendas menetlustähtaega kuni 24.04.2026.

Keskkonnaamet jättis 21.01.2026 kirjaga nr DM-123710-34 „Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata KMH Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele.

Kuni loa andmise või sellest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Pugastu II liivakarjääri keskkonnakaitseloa esmataotluse avalikustamisel laekunud ettepanekud ja vastuväiteid on analüüsitud Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuses (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 21.01.2026 nr DM-123710-34) ja siinkohal ei korrata.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet 02.03.2026 haldusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid 27.02.2026 kirjaga nr DM-123710-35.

Eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid ei laekunud.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis ettevõttelt Osaühing Eesti Killustik 27.02.2026 kirjaga nr DM-123710-35 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, hiljemalt kuupäevaks 13.03.2026.

Osaühing Eesti Killustik määratud tähtaja jooksul seisukohta ei esitanud ega pikendanud seisukoha esitamise tähtaega.

MaaPS § 49 lg 9 alusel edastas Keskkonnaamet haldusakti eelnõu Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele kooskõlastamiseks, määrares kooskõlastuse või kooskõlastamata jätmise esitada 30 päeva jooksul, s.o hiljemalt kuupäevaks 06.04.2026.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus saatis 24.03.2026 kirjaga nr 4-4/26/5364-6 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 24.03.2026 nr DM-123710-37) Keskkonnaametile oma seisukoha, milles jättis eelnõud kooskõlastamata. Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse hinnangul oleks kaevandamisloa andmine ja realiseerimine Pugastu II liivakarjääris praegu perspektiivitu.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus tõi oma 24.03.2026 kirjas nr 4-4/26/5364-6 täiendavalt välja, et praegu teada oleva harjutusvälja kasutusvajaduse korral ei saaks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus ohutuse kaalutlustel lubada kaevandamistegevust antud asukohas ka kõrvaltingimustega loa andmise korral, kuna see vähendaks oluliselt Nursipalu harjutusvälja töövõimet ja takistaks riigikaitseväljaõppe korraldamist. Samal põhjusel ei ole Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse hinnangul võimalik anda kaevandamiseks rendile Kaitseministeeriumi valitsemisel olevaid kinnisasju, kus asub taotletav mäeeraldis.

Keskkonnaamet edastas ettevõttele Osaühing Eesti Killustik 25.03.2026 kirjaga nr DM-123710-39 Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse poolt Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa eelnõudele antud seisukoha. Keskkonnaamet palus ettevõttel Osaühing Eesti Killustik esitada kirjalik seisukoht 30 kalendripäeva jooksul, s.o hiljemalt 24.04.2026.

Ettevõtte Osaühing Eesti Killustik ei esitanud määratud tähtaja jooksul seisukohta ega pikendanud seisukoha esitamise tähtaega. Keskkonnaamet saatis ettevõttele Osaühing Eesti Killustik 24.04.2026 kirjaga nr DM-123710-40 meeldetuletuse seisukoha esitamiseks ning palus ettevõttel esitada kirjalik seisukoht hiljemalt 08.05.2026 ning pikendas menetlustähtaega kuni 08.06.2026. Samas kirjas märkis Keskkonnaamet, et seisukoha esitamata jätmise korral koostab Keskkonnaamet loa andmisest keelduva otsuse eelnõu.

Seisuga 15.05.2026 ei ole ettevõtte Osaühing Eesti Killustik Keskkonnaametile seisukohta esitanud ega seisukoha esitamise tähtaega pikendanud. Eeltoodu alusel järeldeb Keskkonnaamet, et taotlejal puudub huvi menetluse edasise jätkamise osas. Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa andmise otsuse ja loa eelnõude kooskõlastamata jätmine on Keskkonnaameti hinnangul Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumise aluseks.

Kooskõlas HMS § 40 lõigetega 1 ja 2, § 48, § 49 lõikega 3 ning KeÜS § 47 lõiketega 5 ja 6, § 48 lõigetega 2-4 tegi Keskkonnaamet xx.05.2026 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks keskkonnaloa kohta tehtava otsuse eelnõu ning küsis ettevõttelt Osaühing Eesti Killustik ja asjaomastelt asutustelt xx.05.2026 kirjaga nr xxx arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa andmisest keeldumise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul kirja kättesaamisest.

Määratud tähtaja jooksul ...

3.2. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (KMH määrus).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (KOTKAS 10.12.2025 kirjaga nr DM-123710-33), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevuskoht ei asu kaitstaval loodusobjektil ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata ebasoodsalt kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- eelhindamise tulemusena selgus, et leevendusmeetmete kasutamisel eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas;
- eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveerežiimi, kuna kaevandamine toimub olemasolevat veerežiimi muutmata ja reostuse teket tuleb hoolega vältida;
- mäeeraldisel maastik kaevandamistööde käigus hävib, kuid see on kvalitatiivselt hiljem osaliselt taastatav maa-ala korrastamisega.

Keskkonnaamet jättis 21.01.2026 kirjaga nr DM-123710-34 „Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata KMH Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele. Kavandatavale tegevusele määrati keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks.

3. KAALUTLUSED

3.1. Õiguslik alus

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt on kaevandamisloa andjaks Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaameti pädevuses keskkonnaloa taotluse menetlusega seotud otsuste tegemine.

MaaPS § 55 lõike 2 punkti 1 kohaselt keeldutakse kaevandamisloa andmisest juhul, kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis ja kaevandamine võib ohustada riigikaitse ehitist või riigikaitsele ehitisele määratud või kavandatud ülesannete täitmist või riigikaitse ehitise töövõimet.

KeÜS § 52 lõike 1 punkti 2 kohaselt keskkonnanaloo taotlejal ei ole tegevuskoha omaniku nõusolekut viimase omandis oleva kinnisasja kasutamiseks või taotletava tegevuse mõjualal asuva kinnisasja omaniku nõusolekut, kui seaduse kohaselt on mõjualal asuva kinnisasja omaniku nõusolek nõutav või taotletav tegevus kahjustab oluliselt mõjualal asuva kinnisasja omaniku huve.

3.2. Kaalutlused loa andmisest keeldumisel

Loa andja kohustus on menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

Taotletav Pugastu II liivakarjäär asub riigiomandisse kuuluvatel kinnistutel Võru metskond 123 (tunnus 91804:001:0167) ja Võru metskond 124 (tunnus 91804:001:0168), jäädes laiendatud Nursipalu harjutusvälja koosseisu. Riigivara valitseja on Kaitseministeerium ning volitatud asutuseks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus.

Keskkonnaamet edastas 05.03.2026 kirjaga nr DM-123710-36 Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele Pugastu II liivakarjääri keskkonnanaloo andmise otsuse ja loa eelnõud kooskõlastamiseks või kooskõlastamata jätmiseks ning küsis Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse seisukohta taotletava keskkonnanaloo kehtivusaja muutmise ettepanekule.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus saatis 24.03.2026 kirjaga nr 4-4/26/5364-6 (registreeritud keskkonnanaloo infosüsteemis KOTKAS 24.03.2026 nr DM-123710-37) Keskkonnaametile oma seisukoha, milles jättis eelnõud kooskõlastamata. Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse hinnangul oleks kaevandamisloa andmine ja realiseerimine Pugastu II liivakarjääris praegu perspektiivitu.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus tõi oma 24.03.2026 kirjas täiendavalt välja, et praegu teada oleva harjutusvälja kasutusvajaduse korral ei saaks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus ohutuse kaalutlustel lubada kaevandamistegevust antud asukohas ka kõrvaltingimustega loa andmise korral, kuna see vähendaks oluliselt Nursipalu harjutusvälja töövõimet ja takistaks riigikaitse väljaõppe korraldamist. Samal põhjusel ei ole Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse hinnangul võimalik anda kaevandamiseks rendile Kaitseministeeriumi valitsemisel olevaid kinnisasju, kus asub taotletav mäeeraldis.

Keskkonnaamet edastas ettevõttele Osaühing Eesti Killustik 25.03.2026 kirjaga nr DM-123710-39 Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse poolt Pugastu II liivakarjääri keskkonnanaloo eelnõudele antud seisukoha. Keskkonnaamet palus ettevõttel Osaühing Eesti Killustik esitada kirjalik seisukoht 30 kalendripäeva jooksul, s.o hiljemalt 24.04.2026.

Ettevõtte Osaühing Eesti Killustik ei esitanud määratud tähtaja jooksul seisukohta ega pikendanud seisukoha esitamise tähtaega. Keskkonnaamet saatis ettevõttele Osaühing Eesti

Killustik 24.04.2026 kirjaga nr DM-123710-40 meeldetuletuse seisukoha esitamiseks ning palus ettevõttel esitada kirjalik seisukoht hiljemalt 08.05.2026 ning pikendas menetlustähtaega kuni 08.06.2026. Samas kirjas märkis Keskkonnaamet, et seisukoha esitamata jätmise korral koostab Keskkonnaamet loa andmisest keelduva otsuse eelnõu.

Riigivara valitseja volitatud asutus, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, on jätnud Pugastu II liivakarjääri keskkonnaloa andmise eelnõud kooskõlastamata, viidates oma 24.03.2026 kirjas nr 4-4/26/5364-6 asjaolule, et teada oleva harjutusvälja kasutusvajaduse korral ei saaks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus ohutuse kaalutlustel lubada kaevandamistegevust antud asukohas ka kõrvaltingimustega loa andmise korral, kuna see vähendaks oluliselt Nursipalu harjutusvälja töövõimet ja takistaks riigikaitseväljaõppe korraldamist. Samal põhjusel ei ole Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse hinnangul võimalik anda kaevandamiseks rendile Kaitseministeeriumi valitsemisel olevaid kinnisasju, kus asub taotletav mäeeraldis. Kuna Pugastu II liivakarjääri mäeeraldis asub laiendatud Nursipalu harjutusvälja koosseisus ja kaevandamine võib vastavalt Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse 24.03.2026 kirjale nr 4-4/26/5364-6 ohustada riigikaitseväljaõppe töövõimet ning Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse hinnangul ei ole võimalik samal põhjusel anda rendile Kaitseministeeriumi valitsemisel olevaid kinnisasju on Keskkonnaametil kohustus keelduda kaevandamisloa andmisest.

Eeltoodule tuginedes keeldub Keskkonnaamet MaaPS § 55 lõike 2 punkti 1 ja KeÜS § 52 lõike 1 punkti 2 alusel Pugastu II liivakarjääri mäeeraldise kaevandamisloa andmisest.

4. VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.